

SPHAERIUM RIVICOLA (LAMARCK, 1818) LEVEND IN DRENTHE**D. Baron*****Sphaerium rivicola* (Lamarck, 1818) found alive in Drenthe**

The last report of *S. rivicola* in Drenthe dates from 30 April 1979, from the Drentsche Aa nearby Glimmen. Since then it has never been found again in Drenthe. On the 9th of March 2002, I found empty shells along the Voorste Diep nearby Bronnegerveen. During follow-up research in April 2002, also living specimens were found, resulting in a new record of *S. rivicola* in Drenthe.

Mest is vruchtbaar materiaal, het is goed voor de tuin en goed voor de collectie. Hoe dat zo?

Begin maart 2002 stond ik bij een boer op het land, halverwege Bronneger en Bronnegerveen, waar ik paardenmest kon krijgen voor de tuin. Het was behoorlijk fris, het slakken verzamelen was voor mij nog niet echt begonnen, maar omdat ik toch even moest wachten kon ik even kijken bij het afwateringskanaal Voorste Diep. Je kunt nooit weten wat je tegen komt. Op de wal, een halve meter boven de waterlijn, vond ik lege huisjes van *Viviparus viviparus* (Linnaeus, 1758) en doubletten van een *Sphaerium*-soort die ik niet zo snel op naam kon brengen. Thuisgekomen heb ik ze direct gedetermineerd: *Sphaerium rivicola*. Volgens het boek De Nederlandse Zoetwatermollusken: "voorkomend in veel grote rivieren, niet algemeen en in Drenthe bekend van de Aa." Toch nog twijfel én ik had alleen nog maar dode exemplaren gevonden.

De week erop ben ik meteen na het werk, moe en hongerig, met het schepnet in het koude water op dezelfde plek gaan scheppen. Na veel stenen, stokken, zand en stukken turf vond ik enkele kleinere mosseltjes, die volgens mij juveniele exemplaren van *S. rivicola* moesten zijn.

Als lid van de Schelpenwerkgroep Delfzijl ga ik elke laatste woensdag van de maand naar de clubavond, zo ook in maart 2002. Mijn meegenomen vondsten zorgden bij de leden voor enige onrust. Bij één was er twijfel tussen *S. rivicola* en een afwijkende *S. corneum* (Linnaeus, 1758). Volgens een ander zou er zelfs een vierde soort *Sphaerium* voor Nederland 'in de maak' zijn. Henk Jan Kwant, medelid en regio-coördinator Drenthe voor het Atlasproject Nederlandse Mollusken, determineerde de gevonden kleppen thuis ook als *S. rivicola*. De mel-

ding in de Drentsche Aa zoals vermeld in het boek De Nederlandse Zoetwatermollusken is van 30 april 1979. Henk Jan Kwant heeft zelf *S. rivicola* destijds in de Drentsche Aa bij Glimmen (AC 236,9 / 573,3) gevonden. Sindsdien had hij de soort echter nooit meer levend aangetroffen.

Een afspraak was snel gemaakt en op zondag 7 april 2002 stonden we samen bij het Voorste Diep te Bronnegerveen. De zoektocht naar levende, volwassen exemplaren van *S. rivicola* was begonnen.

Op de eerste vindplaats lagen nog vele lege doubletten op de wal, maar het scheppen en dreggen leverde echter geen *S. rivicola* op. We zijn daarop stroomopwaarts gegaan, richting het kanaal Buinen-Schoonoord, waaruit het Voorste Diep aftakt via een verval, met na ongeveer dertig meter een tweede verval. Vlak voor het tweede verval was het snel raak. Tussen de wortels van de begroeiing zaten veel exemplaren van *S. rivicola*, samen met *S. corneum* en *Pisidium supinum* (Schmidt, 1851). Onder de stenen zat *V. viviparus* in grote aantallen.

Ons doel was bereikt: we hadden *S. rivicola* levend aangetroffen! De rest van de dag hebben we andere locaties bezocht voor zowel zoetwatermollusken als landslakken.

De schelpenwerkgroep Delfzijl heeft de Hunze, waar het Voorste Diep in uitmondt op de excursielijst van 2003 staan.

Literatuur

Gittenberger, E. et al, 1998. De Nederlandse Zoetwatermollusken.
Gloer, P. & C.Meier-Brook, 1994. Süßwassermollusken.

Adres van de auteur:
Agaatdreef 46
7828 AE Emmen
E-mail: davidbaron1@msn.com